

ILOSVAI

INTEGRÁCIÓS NEVELÉSI

PROGRAM

Készült:

Abaújszántón, 2003. szeptemberétől 2004. januárjáig az Országos Oktatási Integrációs Hálózat pályázati támogatásával

Készítették:

*Az Ilosvai Integrációs Bázisközpont munkatársai;
az Óvoda nevelőközössége;
Ilosvai Selymes Péter Általános és Művészeti Iskola tantestülete*

Az elfogadás dátuma: 2004. január 19.

A felülvizsgálat várható ideje: 2005. május 30.

Tartalomjegyzék

I. Az alkalmazás feltételei

1. Az integrációs stratégia lényege

Az Ilosvai Integrációs Program az abaújszántói hátrányos helyzetű gyerekek integrációs képesség kibontakoztató felkészítésének pedagógiai feladatát (11/1994. KMK rendelet 39/D § (4), és 39/E § (4)), az alábbi rendszer szerint szándékozik megvalósítani.

1.1. Célunk: Tudatos pedagógiai munkával arra törekszünk, hogy nevelési- és oktatásszervezési keretünket mihamarabb az alábbi kívánalmak jellemezzék:

- Minden 3 – 16 éves korú abaújszántói gyerek integrált keretek között nevelődjön,
- Biztosítja minden gyermek számára a lehetőséget képességei kibontakoztatásához,
- Az előzetes, otthonról hozott tudást, kultúrát minden gyermek értéként képviselheti,
- Tudatosan figyeli és fejleszti a gyermekek interperszonális és csoportszociális készségeit is,
- A szülő, a család, (mint partner), résztvevője az iskolai folyamatoknak, erős a család- iskola-gyerekek közötti kommunikáció,
- Együttműködő, elfogadó, előítéletek nélküli környezetben dolgozunk,
- Megvalósul az oktatás ügyében érintet intézmények szervezett, tudatos együttműködése,
- Az iskolai hatékonyság visszajelzésére tanulókövetést végzünk,
- Pedagógusaink állandóan gazdagítják az ebben felhasználható pedagógiai, módszertani repertoárjukat.

1.2. Célcsoport: Az óvoda 150 fős gyerekközössége, az általános iskola 430 fős tanulóközössége, a nevelés – oktatás szakemberei, a pedagógusok 50 fős közössége, az intézmények használói, a településen élő családok. A nevelésben partner helyi szervezetek tagjai. Összességében több ezer ember.

1.3. A program szellemisége: Az Ilosvai Integrációs Program – építve több hazai és nemzetközi iskolafejlesztő program legjobb tapasztalataira – egy olyan nyitott iskolamodellt vázol fel, amely alapvetően fontosnak tartja a gyermek szükségleteire, viselkedésére, tulajdonságaira való reagálást, illetve érdeklteté, motiválttá akarja tenni őt saját nevelődési, tanulási folyamataiban. Ezért mind a tananyag feldolgozási módjának, ütemének, szervezeti kereteinek kialakításába bevonja magát a gyermeket is. Kezdetektől, de már az óvodai nevelés idején is hangsúlyosan épít a gyermekek önálló gondolkodására, mérlegelésére és döntéseire is. Hagyja érvényesülni a gyermek spontán érdeklődéséből, tapasztalataiból származó nevelő hatásokat is.

Az egyén fejlesztésén keresztül, azzal kölcsönhatásban, fejleszti a befogadó közösséget is. Hisz tudjuk,

a közösen végzett tevékenységek, együttes élmények, az egész személyiség érzelmi, morális fejlődését segítik.

A program a mások iránti nyitottságot és elfogadást, a szorgalmat kiemelt értéknek tekinti. Az egész személyiséget fejlesztve tanít. Meghatározó benne a gyermekközpontúság, a tanító és a gyermek kapcsolata. A gyermekeken keresztül az abaújszántói családokra is hat.

1.4. Az Ilosvai Integrációs Program alapelvei:

- Olyan emberek nevelése a cél, akik egész életükön át, nyitottak a folyamatos tanulásra, információk szerzésére.
- A gyerekekkel szemben az egyéni fejlődésnek megfelelő elvárásokat, és ezzel harmonizáló feladatokat szükséges megfogalmazni, biztosítani.
- A tanulókat korszerű (anyanyelvi, idegen nyelvi, matematikai, informatikai, természettudományi, társadalomtudományi, esztétikai, etikai) tudás birtokába kell juttatni.
- A tanítási környezetet a demokratikus szemlélet és a személyek közötti kölcsönös megbecsülés hangsúlyozására szolgálónak építjük ki.

1.5. Az osztályterekben folyó nevelő – oktató munka során az alábbi alapértékeket preferáljuk:

- **Gondoskodás, törődés:** Figyelés önmagunkra, másokra, modellszerű tanítói, tanári magatartás a tisztelettudó, megbecsülő, figyelmes gondoskodás attitűd alakítására.
- **Hatékony kommunikáció:** a nyelvi, a művészet által közvetített kommunikáció a társadalmi beilleszkedés alapja.
- **Az összefüggések felismerése, aktivitás, alkalmazni tudás:** a világ jelenségeinek komplex megismerése, alakítása.
- **A közösség:** mint a gyermekek együttműködő csoportja a demokratikus társadalmi beilleszkedés modellje, a közösségbe tartozás élményét nyújtja.

1.6. A cél elérését segítő sajátosságaink:

- A pedagógus szerepe
- A tanulásbarát környezet kialakítása
- A tanítás – tanulás sajátos megszervezése
- A tanórán kívüli foglalkozások hatékony felhasználása
- A testi – lelki egészség fejlesztése, erősítése
- A projektoktatás meghonosítása
- A differenciálás
- A sajátos rendszerű értékelés
- A szülőkkel való nyílt viszony
- A helyi társadalom tagjainak széleskörű együttműködése

Kulcsszerep a pedagógusé: aki minden egyes gyereket tisztel, megbecsül, hisz benne, önbizalmát erősíti, képességeit fejleszti. A követelményeket úgy támasztja, segít abban, hogy eleget is tudjanak tenni annak a gyerekek. Felkelti és fenntartja a tanulási motivációt. Részt vesz az osztály életében, játékokban, kezdeményezi a közös programokat. Van humorérzéke, őszinte. Folyamatosan továbbképzzi magát, a tanítás anyaga és a tanítás módja egyaránt hangsúlyos kérdés számára.

Tanulásbarát környezet: barátságos környezet, polcrendszer, tevékenységi központok, asztalok, székek, sok-sok tanulást segítő taneszköz áll rendelkezésre, ezek szabadon használhatóak. Könyvek, játékok, szőnyeg, növények, a terem falain a tanultakkal kapcsolatos táblázatok, gyermekmunkák. Mindez a tanulást segíti. A pedagógusnak csak egy kis asztala és egy nevelői széke van.

1.7. Erőforrás tervünk:

Személyi ellátottságra	Tárgyi ellátottságra
Meglévő képzettségek számbavétele	A meglévő feltételek számbavétele
Hiányzó képzettségek feltérképezése	A hiányzó tárgyi eszközök feltérképezése
A beiskolázási tervünk felülvizsgálata	A taneszköz fejlesztési tervünk áttekintése, átdolgozása
Új módszerek, pedagógiai eljárások megismerése egymás gyakorlatából, és más integrációs iskolától	Az integrációs nevelés évfolyamain két tanterem bebútorozása felmenő rendszerben
Új módszerek meghonosítása (pl. projektmódszer)	A munkakörnyezet folyamatos alakítása az elvárásoknak megfelelően
A hiányzó szakemberek képzése: fejlesztő pedagógus, logopédus, pszichológus,	Helyi források, pályázati pénzek bevonása az integrációs eszközök megteremtésébe.

1.8. Szervezetfejlesztési tervünk: A stratégiai célok elérése érdekében

- Integrációs munkacsoportot alakítottunk ki
- Menedzsment szervezi a tartalmi munkát, koncepciót alkot, irányít és felügyel
- Tantestületi belső képzések alkalmával megismertük a szakmai és törvényi szabályozásokat
- Meghatároztuk az integrációs munkacsoport feladatait, munkamódszereit, együttműködési formáit
- Ütemtervet készítettünk a kétéves bevezetéshez
- Kidolgoztuk a programelemeket

- Tájékoztattuk partnereinket
- Elfogadtuk a kidolgozott programelemeket, a megírt programot
- Folyamatosan kontrolláljuk az óvodában, az 1. és az 5. évfolyamon dolgozó nevelők munkájában az új programelemek bevezetését.
- Tervet készítettünk a tantestületi képzésekre:
2004. Együttnevelés pedagógiája, fejlesztő pedagógia
2005. Logopédus, tanulásban akadályozottak pedagógiája
2006. Pszichológia

1.9. Ütemterv:

A bázisprogram ütemterve												
Az iskola neve: Ilosvai Selymes Péter Általános és Művészeti Iskola Abaújszántó												
	2003				2004							
	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
<i>I. Az alkalmazás feltételei</i>												
1. Az integrációs stratégia elkészítése			X	X	X							
2. Az iskolába való bekerülés előkészítése					X	X	X	X	X			X
3. Együttműködések, partnerségi kapcsolatok kiépítése												
-Szülői házzal	X	X	X		X	X		X		X		
-Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat	X		X		X	X		X		X		
-Szakszolgálatokkal				X	X	X		X		X		
-Középiskolákkal			X		X			X	X			
-Kisebbségi önkormányzattal			X		X			X				X
-Alapítvánnyal, egyesülettel			X		X	X		X				X

-Kisebbségi koordinátorral	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
<i>II. A rendszer tartalmi elemei</i>												
1. Kompetencia fejlesztő programok, programelemek (tanulás-tanítása, szociális kompetenciák fejlesztése, eszközjellegű kompetenciák)					X	X	X	X	X	X		
2. Tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek	X				X	X	X	X	X	X		
2.1. Patronusi rendszer kiépítése és működtetése								X		X		X
3. Multikulturális tartalmak	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
4. Integrációt segítő módszertani elemek												
4.1. Differenciálás és egyéni bánásmód	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
4.2. Kooperativitás					X	X	X	X	X	X		
4.3. Projekt módszer					X			X	X			
4.4. Drámapedagógia, beszélgető körök					X	X	X	X	X	X		
4.5. Hatékony tanuló megismerési technikák					X	X	X	X	X	X		
5. Műhelymunka, a tanári együttműködés formái	X		X		X	X	X	X	X	X		
5.1. Értékelő megbeszélések					X		X			X		

5.2. Problémamegoldó fórumok					X			X		X		
5.3. Esetmegbeszélések					X			X		X		
6. Kompetencia alapú értékelési rendszer kiépítése			X		X	X		X		X		
6.1. A szöveges értékelés			X			X		X		X		
6.2. Egyéni fejlődési napló	X					X		X		X		
6.3. Töprengő füzet						X		X		X		
7. A továbbhaladás feltételeinek biztosítása					X			X	X	X		
7.1. Pályaorientáció								X	X	X		
7.2. Utánkövetés								X	X	X		
III. Bázisszolgáltatás ütemezése												
Kapcsolatfelvétel	X											
Törvényi források közlése		X										
Elengedhetetlen első lépésekről tájékoztatás			X									
Bázisintézmények találkozója					X							
Az együttműködés tervezetének ismertetése					X							

Ismerkedés az IPR-rel (Szakmai napok: képzések, hospitálások)						X	X	X	X			
Helyzetelemzési forgatókönyv használata: TRÉNING								X				
Képzések (igény felmérés után) 120 órás												
Nyíltnap, fórum: az IPR népszerűsítése									X			

Óvodai Integrációs stratégia

Célok

1. A hátrányos helyzetű gyerekek integrált keretek között megvalósuló nevelése 3-7 éves kor között.
2. Többségi-kisebbségi kulturális értékek megőrzése. A szociokultúra magas szintű biztosítása, a mentálhigiénés tevékenység biztosítása.
3. Az egészséges gyerekek és a sajátos nevelést igénylő gyerekek egyénre szabott, differenciált képességfejlesztése, kiscsoportos foglalkoztatás gyakorolása
4. A pedagógiai módszertani kultúra javítása, team munka gyakorlása.
5. Együttműködés- partnerségi kapcsolatok kiépítése a segítőkinkkel.
6. Az iskolába való átmenet időszakának vezérlése. Az óvoda és az iskola kapcsolatának kimerítése.

Tevékenységek	Költségek	Hogyan?	Mikor?	Ki?	Eredmények	E
Bemutató foglalkozások		4 alkalom	1. (02. hó) 2. (03. hó) 3. (04. hó) 4. (05. hó)	Kocsis Józsefné F-né Sáros Éva Sivák Szilvia Forrai Miklósné	Az óvónők képzettsége emelkedik	F
Tréning: Horváth Attila vagy Dubecz Dorottya	Integrációs terem-bérlési díj Tréner díja	20 fő jelentkezési lapjának begyűjtése	2004. 03. vagy 04. hó	Kocsisné J-né F-né Sáros Éva Sivák Szilvia Forrai Miklósné Jánossy Andorné Porubszki Gáborné Matisz Lászlóné	Módszertani kultúra növelése	F
Előadás Lénárd Sándor	Integrációs terem üzemeltetése Előadó díja ELTE Bp.	100-200 fő meghívása a Műv. Házba vagy az iskolába	2004. 04. vagy 05. hó	Óvónők, tanítók pedagógusok szülők vendégek	Tájékoztatás a partnerek felé	Je
Eszközigény Ebben a tanévben egy hordozható számítógép a 7 fő részére a folyamatos dokumentáció elkészítéséhez	100.000 Ft	Új vagy használt	Tavasszal 2004. 03. vagy 04. hó		Esztétikus beszámoló készítése, leadása	D be re

Az iskolába való bekerülés

I. A gyermek fejlődésének jellemzői az óvodás kor végére

II. Az iskola kezdés nehézségei

III. Az iskolába való bekerülés című modul elemei

IV. Az iskolába való bekerülés elemeinek megvalósulása

Az iskolába való bekerülés

I. A gyermek fejlődésének jellemzői az óvodás kor végére

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

2. Az iskola érettségnek az iskolai életre való felkészültségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, amelyek közül egyik sem hanyagolható el.

a) A TESTILEG egészségesen fejlődő gyermek hat éves kora körül eljut az első alak változáshoz.

Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb. erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finom motorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) a LELKILEG egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

• A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek

- Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik.
- Megjelenik szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartalma
- Megjelenik a szándékos figyelem, növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik megosztása, átvitele.
- Az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél,
- Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét
- Elemi ismeretekkel rendelkezik, önmagáról és környezetéről

C, óvodáskor végére a gyermek szociálisan is éretté válik az iskola. Készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására. Képes fokozatosan kialakuló együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőttel és gyerektársaival. Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni. Kérleltetni tudja szükségletei kielégítését. Feladattudata kialakulóban van.

II. Az iskolakezdés nehézségei

Az iskolába lépő gyermek általában már alkalmas az iskolai munkára. Az iskolai életformába való beilleszkedés mégis igen nagy feladat elé állítja a gyermeket. A kötelességszerű tanulás, az iskolai élet szabályainak megtartása és hasonló korúakkal való szervezett együttműködés komoly erőpróba a gyermek számára. Valamennyi gyermek érzi az első iskolai év nehézségeit, de nem egyforma mértékben. Maga az iskolai érettségi is különböző fokú az egyes gyerekeknél. A társadalmi (családi) hatások is nagyon különbözőek. Az iskolának törekednie kell e hatások kielégítésére és minden gyermek számára biztosítani kell az egyenlő és kedvező feltételeket.

III. Az iskolába való bekerülés című modul elemei

Idetartoznak azok az elemek, amelyek a különböző szociális, kulturális, etnikai háttérű családokkal folytatott kommunikáció jellegét meghatározzák. Amelyek lehetőséget adnak arra, hogy a családokat már az elején valóban partnerként kezeljék, igényeiket felmérjék.

Ide tartozik a küldő intézménnyel, az óvodával fenntartott szorosabb kapcsolat, illetve az iskola külvilág felé bonyolított kommunikációs formái.

IV. Az iskolába való bekerülés elemeinek megvalósulása

Az óvoda az iskolával tartalmas kapcsolatot alakított ki a gyermekek minél probléma mentesebb iskolakezdésének érdekében. Együttműködésünkre jellemző a kölcsönös nyitottság, érdeklődés és a bizalom, amely hozzájárul egymás nevelési céljainak elképzeléseinek, programjának megismeréséhez, összehangolásához.

Az iskolakezdés zavartalansága érdekében teszünk eleget a következő feladatoknak:

- 100 %-s óvodalátogatottság elérése

- óvodai személyiségnapló vezetése, iskolaérettségi vizsgálatok elkészítése, közös elemzése
- kapcsolattartás a logopédussal és a Nevelési Tanácsadóval
- közösen alkalmazott szakemberek (logopédus)
- az első osztályt indító pedagógusok látogatása a nagycsoportban (foglalkozások megtekintése)
- ismerkedés a gyermekekkel
- információcsere az óvónővel, a gyermekek fejlettségi szintjéről
- közös szülői értekezlet szervezése az iskolában, ahol a leendő elsős tanítók ismerkednek a szülőkkel, felvázolják nevelési elveiket, ismertetik módszereiket, az iskola igazgatója tájékoztatást nyújt az intézmény programjáról, életéről.
- A nagycsoportos gyerekek ismerkedése az iskolában: az 1. osztályosok tanórájában való részvétel.
- A két nevelőtestület tagjainak aktív kapcsolattartása, információcsere a gyerekekről:

a, Dokumentumok közös elemzése:

- **Iskolaérettségi vizsgálat**

- Egyéni fejlesztési napló
- Dyslexia prevenció

- **Nevelési Tanácsító anyaga**

- **Tanulási Képességet Vizsgáló és**

- Rehabilitáló Bizottság anyaga

b, Az óvónők gyermekekről készült jellemzésének figyelembevétele az osztályba sorolásnál.

- Az óvónők az iskolába lépés után is kapcsolatban állnak az 1. osztályos tanítókkal, figyelemmel kísérik az 1. osztályos gyermekek beilleszkedését, fejlődését.
- Közös programok szervezése: óvodai búcsúzó, tanévnyitó ünnepségek, egyéb programok.

Együttműködés a szülői házzal

"A gyerekeknek egészséges környezetre van szükségük és a közösségnek nem lehetnek egészségesek a szülői támogatás nélkül."

Trish Magee

Cél: A szülők bevonása az oktatás- nevelés folyamatába.

Az intézmény és a család közötti partnerség kiépítésének feladatai

1. A kapcsolattartás formái.

Célja a szülő és pedagógus lehetőségeinek ismertetése arról, milyen fórumok állnak rendelkezésre a közös együttműködéshez.

-Szülői értekezletek

- a mindenkori 3 alkalom mellett esetenként,
 - igény szerint többször; programismertetési szülői értekezlet
- felelős:** ig. of. napk. nev. óvónő.

-Családlátogatás

- a program kezdetén környezettanulmány elvégzése
- a program elfogadása alkalmával
- problémák, sikerek esetén

Módszer alkalmazása: beszélgetés, meggyőzés.

felelős: of. gyif. munkatárs, óvónő

-Nyílt nap, nyílt óra, nyílt hét

- az iskolai-óvodai programba /Ped. pr./ kínált lehetőségeken kívül további alkalmakat biztosítunk a programban részt vevő szülők számára.

Módszer alkalmazása: példamutatás

felelős: of. szaktanár, óvónő

-Esetmegbeszélés

- Egy felmerült probléma tisztázása érdekében.

Módszere: beszélgetés, meggyőzés

felelős: of.-szülő, óvónő

- *-Szülői továbbképzés*
- az évi 3 szülőértekezlet előadása
- az érintett szülőknek szervezhető előadások (a tanulást segítő)

felelős: of.-szaktanár óvónő

-Negyedéves tájékoztató a gyerekekről

A tanulóra jellemző személyiségjegyek, képességek valamint a tanulmányi előmenetele alapján (Minta: melléklet)

Felelős: osztályfőnök, szaktanár

-Ellenőrző könyvébe bejegyzések, tájékoztatások

- alkalmanként /dicséret, figyelmeztetés stb./

felelős: of.- szaktanár- igazgató- műv. isk. tanár

-Telefonon történő elérhetőség, azonnali intézkedés érdekében.

2. A program ismertetése

Célja, hogy a szülő ismerje meg, mit jelent gyermeke számára, ha ebben a programban részt vesz.

Ideje: szeptember, első szülői értekezlet

Felelős: igazgató

3. Szülői nyilatkozat az integrációs nevelésben való bekapcsolódásról.

Célja, hogy a program megismerése után, szóbeli megbeszélést követően, írásban is megerősíti belépési szándékát. Egyúttal kötelezi magát, hogy segíti gyermeke és a nevelő munkáját,

Időpont: október

Minta - melléklet

felelős: of. - szülő

Ellenőrzése a leírtak betartásának: ig.- ig. h.

4. Negyedéves tájékoztató

Célja: egy adott időszakon belül a gyermek magatartásának, tanulmányi előrehaladásának, képességei alakulásának értékelése.

Ideje: nov. vége, jan. vége, ápr., jún.

Felelős: of, óvónő

Minta - melléklet

Ellenőrzése: ig.-ig.h.

5. A szülő bevonása a nevelés-oktatás feladatába.

a, Részt vehetnek az osztály foglalkozásain

Célja, hogy megláttassuk a szülőkkel az oktatás-nevelés problémáit a tanítási órákon.

-Lehetőség van erre egyrészt a nyílt napokon, órákon, óvodában nyílt héten

-Másképpen, az adott gyermek megfigyelésére legyen alkalma egy-egy órán-problémás esetekben-.

felelős: of.- szaktanár, óvónő

b, Bemutathatnak tudásuknak, tapasztalatuknak megfelelően a gyermekek számára egy-egy képességfejlesztő területen számukra jól bevált példát.

(technika órán barkácsolás, hímzés stb.; testnevelés órán labdavezetés, kötélmászás, stb.)

Célja a szülő bemutatkozása pozitív példával. Ideje lehet egy-egy tanítási óra, vagy délutáni rendezvény, napközi.

Felelős: osztályfőnök, szaktanár, napközis nevelő

C, Segítséget nyújthatnak a gyengébb tanulók korrepetálásában.

Célja: A nevelő irányításával megtanul a szülő szakszerű segítséget adni.

Ideje, helye: Tanórán kívül, napköziben, otthon

Felelős: osztályfőnök, szaktanár, szülő

D, Tanórán kívüli osztályprogramok megszervezésében és lebonyolításában is részt vehetnek.

Célja, hogy segítse a pedagógus munkáját.

Jeljen meg gyermeke kíséretében is iskolai ünnepéjeken (pl. évnyitó, évzáró) tevékenyen hozzájáruljon osztályrendezvények lebonyolításához. (pl. farsang, mikulás, színházlátogatás, kirándulások, stb.)

Felelős: osztályfőnök, szülő, óvónő

6. Továbbképzések szervezése

Célja a szülők nevelése, oktatása.

a, Hogyan segítse gyermekét házi feladatának elkészítésében.

b, Az otthoni bánásmód és az iskolai, óvodai elvárások tekintetében.

Továbbképzés lehet havonta vagy alkalomszerűen.

Iskolai szinten vagy alsó-felső tagozatos bontásban, ill. óvodában.

Felelős: ig. (of). óvodavezető (szaktanár)

Gyermekvédelem, együttműködés a Gyermekjóléti szolgálattal

Az 1997. novemberében életbelépett új gyermekvédelmi törvény a gyermekekkel való foglalkozás rendeleteit tartalmazza.

A törvény alap gondolata értelmében ahhoz kell minden szükséges állami, önkormányzati segítséget megadni, hogy szülők a gyermeket a családban nevelhessék fel. A gyermekvédelmi törvény olyan szociálpolitikai célt tűzött ki maga elé, amely egy tágabb gyermekvédelmet, a minden rászoruló gyermek egyenlőségét növelő általános ellátó rendszer keretét határozza meg.

A társadalom működési zavarai a leginkább kiszolgáltatott réteget: a gyerekeket és a fiatalokat sújtják, közülük is leginkább azokat, akik amúgy is hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetben kénytelenek élni. Egészséges fejlődésük előmozdításához szükség van a személyiségfejlődés bonyolult feltételrendszerét figyelembe vevő gyermek – és ifjúságvédelmi tevékenységre is, amelyben az óvoda és az iskola pedagógusainak fontos szerepük van. A gyermekvédelem minden gyermekre és fiatalra kiterjedő gondoskodás, pedagógiai, pszichológiai, szociális, egészségügyi, jogi tudnivalók összessége. A gyermek- és ifjúságvédelem területén legfontosabb prevenció. Ehhez szükséges a gyermekek családi- és életkörülményeinek megismerése. A baráti kör feltérképezése, nyílt, őszinte kapcsolat kialakítása. A hátrányos és nehéz anyagi helyzetben élők támogatása. A bűnmegelőzés érdekében szakértők bevonásával felvilágosító előadások szervezése. Szoros kapcsolat kialakítása a hivatásos pártfogókkal, a rendőrség ifjúságvédelmi felelőseivel, a gyámüggyel. A gyermekvédelem sokrétű, összetett, komplex tevékenység. Az óvoda és az iskola jelentősége, hogy mindkettő „jelző intézmény”, így nem kell külön „felderíteni” a problémás gyereket, tehát elérhető, segíthető, befolyásolható.

Cél:

A gyermek problémáit minél korábban felismerni, és minél hatékonyabban kezelni, megelőzve súlyosabbá válásukat. Lényeges, hogy a felderített eset után a jelzés időben kerüljön a megfelelő segítő szervezethez.

A gyermekek védelmének rendszerében fontos feladatot látnak el az alábbi személyek:

Iskolán belül: -igazgató,

Osztályfőnök, nevelőtestület

Gyermekvédelmi felelős,

Védőnő,

Iskolaorvos,

Az igazgatónak az iskolán belül a megelőzés és a veszélyeztetett gyermekek érdekében alkalmazott módszerek megválasztásában fontos szerepe van. Megfelelő gyermekvédelmi szemléletet alakít ki az

iskolában, a gyermekvédelmi munkát folyamatosan ellenőrzi és értékeli.

Az osztályfőnököknek kiemelkedő szerepük van:

A problémás gyerekeket folyamatosan figyelemmel kíséri

Igyekszik megismerni minden tanulóját, ezek képességeit, érdeklődési körét, jellemét, családi körülményeit, pályaválasztási terveit.

A gyermekkel kapcsolatos minden változást megkonzultál a gyermekvédelmi felelőssel

Az iskolai gyermekvédelmi megbízott az iskolai gyermekvédelmi munka összefogója, szervezője, ami azt jelenti, hogy nem csak egyedül, az ő feladata a gyermekek problémáinak figyelemmel való kísérése, hanem minden pedagógusé, aki napi munkája során a gyermekkel kapcsolatba kerül.

Munkájának fő feladatai:

megelőzés

feltárás,

megszüntetés,

felzárkóztatás,

Milyen területen?

tanulók körében,

tanári közösségben,

szülők körében

Védőnő: felvilágosító, egészségvédő programok szervezése, tisztaságvizsgálat (egészségügyi ellenőrzés)

Iskolaorvos: eü. szűrések, felmérések, védőoltások

Iskolán kívüli kapcsolatok:

Polgármesteri Hivatal Családsegítő Szolgálat

Nevelési Tanácsadó

Rendőreg

Bíróság

A felmerülő problémák, gondok milyenségétől függ, hogy a megoldásban milyen szervezett tud segítséget nyújtani, de valamennyivel volt már kapcsolatunk, próbáltunk megoldást keresni. Azonnali

intézkedésnél az önkormányzat jegyzőjét keressük fel.

A települési önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást a Gyermekjóléti Szolgálat látja el.

Feladata több irányú:

szervezése,

szolgáltatási

gondozási tevékenységet jelent.

A gyermekek védelmét szolgáló alapellátás lehet:

Pénzbeli

Természetbeni,

Személyes gondoskodás

Pénzbeli ellátás:

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

Rendszeres gyermekvédelmi támogatás

Természetbeni ellátások:

Tankönyv és tanszerellátás támogatása

Étkezési- térítési díj kedvezménye

Személyes gondoskodás:

A településen működő gyermekjóléti Szolgálat minden, a településen élő gyermek- és családja-
esetében segítséget kell, hogy nyújtsanak számunkra elsősorban információk átadásával, a lehetséges
szolgáltatások, szakemberek megkeresésével, a jelzőrendszer működtetésével, a rendszeres
esetmegbeszélésekkel, és szükség esetén a védelembé vétel kezdeményezésével, majd az esetleges
családból való kiemelést követően a család gondozásával, a gyermek hazakerülésének segítségével.

A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek
nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeivel foglalkozik.

Együtműködések, partnerségi kapcsolatok kiépítése szakszolgálatokkal

Cél: A speciális segítségnyújtás időben történjen, szakember bevonásával, egyéni fejlesztéssel.

1. A szakszolgálatok működési rendjét, igénybevételét törvényi előírás határozza meg.

A megyei szakszolgálat tájékoztat a határidőkről

A Nevelési Tanácsadó kérésre vizsgál:

- Óvoda: korai fejlesztés és gondozás
- A feltárt problémák orvoslása időben történjen meg, a segítség szakszerű legyen minden óvodás esetben.
- Szakvélemény alapján speciális munkarend kialakítása
- Adekvát munkaszervezés, segítség megoldása.
- Fejlesztés és időszakos kontroll vizsgálatra küldés.
- Egyéni fejlődési napló vezetése.
- Egyéni korrekció nyújtása.
- Speciális képzettségű nevelőmunkába állítása.

Óvodánkban heti rendszerességgel jár logopédus, a nagy létszámú beszédhibás gyermekek miatt csak a nagycsoporttal tud foglalkozni. Ő készíti el a dislexia vizsgálatot is. Valamint minden év v égen a nagycsoportosok közül, ahol az óvodapedagógus valamilyen problémát észlel, tapasztal, azokat a gyermekeket Nevelési Tanácsadóba küldjük, ahol szintén szakember vizsgálja és ad gyermekről olyan szakvéleményt, amelyet már az iskolai beiratkozásnál a nevelők kézhez kapnak. Valamint szoros kapcsolatot tartunk fel a Gyermekvédelmi Tanácsadóval segítségüket igénybe véve kutatjuk fel a nagycsoportban sokat hiányzó gyermekeket, a veszélyeztetett, vagy hátrányos helyzetűeknél együttlépünk fel.

2. A tankötelezettségi törvény előírása alapján:

a, az óvodai iskolaérettségi vizsgálatot figyelembe véve, a Nevelési Tanácsadó véleménye alapján az igazgató dönt a felvétetről.

b, a nevelő bizonyos megfigyelési időszak után, vagy a szülő kérésére pedagógiai vélemény melléklettel, vizsgálati kérő lappal kezdeményezi a pszichológiai vizsgálatot, logopédiai szűrést.

A Nevelési Tanácsadó javaslatára szakértői vizsgálatkérő lappal továbbküldi a gyermek anyagát.

Ezt követően kiemelten kezelve kerül gyermek

-logopédiai terápiára,

-más fogyatékoság esetén egyéni fejlesztő órán vesz részt (heti 3 óra, kötelező óra 15%-a)

-integrált oktatást biztosítunk számára,

-eltérő tagozatos osztályban folytatja tanulmányait – ez már nem érinti az integrációt.

Eredmény: sikerélményekhez jutás, egyéni ütemű készség és képességfejlesztéssel speciális gondozással jelentős javulást érünk el.

Dokumentálás.

- Vizsgálatkérő lapok,
- Pedagógiai vélemény,
- Szakvélemény
- Felülvizsgálati kérelem
- Egyéni fejlesztő napló
- Értékelő lapok.

Szükséges lenne:

- Iskolai pszichológus
- Logopédiai fejlesztő pedagógus
- Önálló gyermekvédelmi felelős

Költségigény:

- Bér
- Továbbképzés költsége
- Helyettesítés
- Utaztatás
- Vizsgálat díja (10.000 Ft /Fő/)

Együtműködés (kapcsolattartás) a középiskolákkal

A pályaválasztás az egyik legfontosabb állomás a tanuló életében.

Az iskolaváltás, az új környezet, az új társak, új normarendszer sok fiatalnál okozhatnak megtorpanást, az eredmények csökkenését.

Cél:

1. Az átmenet problémáinak csökkentése érdekében alaposabb előkészítő munka.
2. Tudatosabb együttműködés a középiskolákkal.
3. Az utókövetés feltételeinek kialakítása.

Feladatok a minőségi beiskolázás érdekében:

a, előkészítés: 5. osztálytól a tanulók tudatos felkészítése a sikeres pályaválasztásra, motiválás, érdeklődés felkeltése.

Felelős: osztályfőnök

b, közvetlen felkészítés a beiskolázás előtt.

- a középiskolák nyílt tanítási napjain való részvétel biztosítása / a tanulónak, osztályfőnöknek egyaránt /
- pályaválasztási kiállítás megtekintése a megyeszékhelyen / a 8. évfolyam tanulói + osztályfőnökök + igazgatóhelyettes / - eszmecsere a középiskolák pályaválasztási felelős tanáraival + szórólapok, a középiskolák bemutatója alapján – motiváltság megerősítése
- pedagógiai intézet / megyei / pályaválasztási szaktanácsadójának, szakmai segítségének igénybevétele
- Munkaügyi Központ számítógépes programjának igénybevétele
- a tanulóink körében legnépszerűbb középiskolák pályaválasztási felelőseinek meghívása iskolánkba – látogatási terv készítése a jövőre vonatkozóan, együttműködési terv körvonalazása

Határidő: a 8. évfolyamon szeptember – december hónapokban.

Felelős: osztályfőnök, igazgatóhelyettes, szülő, tanuló.

c, döntés / közös felelősség: gyermek, szülő, osztályfőnök /

d, a pályaválasztás adminisztrációjának elvégzése az OKÉV által kiadott Iskolajegyzék alapján.

Határidő: január.

Felelős: osztályfőnök, igazgatóhelyettes.

e, a középiskolák hivatalos visszajelzésének adminisztrálása, ennek elhelyezése az igazgató helyettes irodájában.

Határidő: május, június.

f, együttműködési terv elkészítése azon középiskolákkal, amelyekbe az integrációban részt vevő tanulók felvételt nyertek.

- az együttműködési területek azonosítása:
- tanulmányi munka, közösségi tevékenység, motiváltság, szabadidős program, családi helyzet, neveltségi szint, stb.
- a kapcsolattartás módja, felelősei
- utókövetés, módja, felelősei

g, az integrációs napló fénymásolatának megküldése a középiskoláknak

Határidő: szeptember.

Felelős: igazgató helyettes, volt 8- os osztályfőnök.

h, utókövetés / együttműködés a megállapodás alapján /

- I. félévkor
- minden tanév végén
- az iskolatípus utolsó évfolyamán - újabb tanintézmény
- a munka világa felé

Az integrációs naplóhoz csatolni minden új adatot.

Várható eredmény: - sikeres minőségi beiskolázás

- az általános és középiskolák együttműködésének új alapokra helyezése, bővítése
- a tanulók fejlődésének, sorsának megbízhatóbb utókövetése
- pedagógiai tapasztalatok levonása, dokumentálása, felhasználása a következő évfolyamok tanulóinál

A folyamat értékelése: A tanév végi értekezleten, a terület felelős gazdáí.

A gyakorlat kontrollálása: szükség esetén beválás vizsgálatkor.

A kistérségi koordinátor feladatai

Célok:

1. A kisebbségi önkormányzat bevonása a z intézmény munkájába.
2. Párbeszéd többség és kisebbség között
3. A gyermekek identitás tudatának erősítése
4. Egymás kultúrájának tiszteletben tartása, nyitottság és elfogadás
5. Saját eszközeikkel ők is segítsék a program sikerét!

Tevékenységek:

Mit?

Új elem az iskolai munkában az integrációs program.

A törvény szerint a program részesei lehetnek azok a tanulók:

- Akiknek szülei 8 osztályt vagy annál kevesebbet végeztek el
- Vagy kiegészítő családi pótlékban részesülnek
- Esetleg egyéni elbírálás alapján kerülnek a programba.

Feladatok:

1. A kisebbségi önkormányzattal megismertetni az iskola integrációs programját.
2. esetmegbeszélések szükség szerint tanulókról, a családokról.
3. bevonjuk őket a közös munkába, ha az integrációs oktatásban résztvevő roma tanulókkal probléma van, közösen oldjuk meg azt.
4. A versenyekre kell utaztatni a tanulókat, igénybe vesszük a kisebbségi önkormányzat segítségét.
5. A lehetőségekhez mérten segítségadás a rászoruló családoknak, például: iskolai tanszerek, felszerelések pótlása.
6. Minden esetben meghívjuk a kisebbségi önkormányzat képviselőit:
 - iskolai rendezvényekre,
 - művészeti bemutatókra
 - fórumokra
 - bemutató órákra

- napközis foglalkozásokra
 - családlátogatásokra
7. Együtműködési megállapodás megszervezése
 8. A gyakorlat kontrolálása, eredmények népszerűsítése
 9. Környezettanulmányok elkészítésébe való bekapcsolódás

Hogyan?

A kisebbségi önkormányzattal történő együttműködés során ki kell jelölni azokat a személyeket, akik folyamatosan tartják a kapcsolatot és tájékoztatják az általuk képviselt intézményeket. Az iskola részéről ilyen személy az intézményvezető és kijelölt helyettese. A kisebbségi önkormányzattól pedig a kisebbségi koordinátor. A kisebbségi koordinátornak nagyobb rálátása lesz az iskolai munkára, ha megismeri az iskola integrációs feladatait, képes a kapcsolatfelvételre és befogadó személyként pozitívan áll az iskola programjához.

Mikor? Hányszor?

A kapcsolattartásra kijelölt személyek igény szerint találkozzanak, negyedévenként értékeljék a közös munkát.

Várható eredmények:

Segítenünk kell cigánycsaládoknak, meg kell értetnünk velük, hogy a törvény betartása mellett oda jussanak el 8. osztály végére, ahová a többi tanuló eljut. Elvárásunk, hogy úgy legyenek partnerek, hogy ismerve a programot sikerük legyen!

Elvárások:

Eszközigény. Minimális eszközráfordításra van szükség (iratok, dokumentumok készítése, fénymásolás, postázás)

Költségvetés: Az integrációs irodában lévő technikai dolgozó anyagi juttatása, eszközök beszerzése.

2004. munkaterv

Egy teljesen hagyományok nélküli munkakört vállaltam fel 2003. szeptemberében, de úgy érzem sikerült olyan kapcsolatot kiépíteni a bázisintézménnyel, ami lehetővé teszi azt, hogy együtt „gondolkodva” a véleményeket figyelembe véve olyan cselekvési programot találjunk ki, ami elősegíti a hátrányos helyzetű gyerekek társadalmi integrációját. Bízom abban, hogy munkánk meghozza majd „gyümölcsét” és sok jó és valós eredményt tudunk majd felmutatni. Az integrációs programba szeretném hatékonyan végezni munkámat.

Terveim között szerepel:

- Segítségnyújtás az egyes feladatot megvalósításában a bázisintézményben.
- Kapcsolódó bázisintézmények saját programjainak kidolgozásában segítség, tájékoztatás.
- Kapcsolattartás a szakszolgálatokkal, gyermekjóléti szolgálatokkal, Családsegítő Szolgálattal. Munkájuk segítése, közreműködés egy-egy probléma megoldásában.
- A CKÖ informálása, munkájuk támogatása, szükséges szakanyag megszerzésében való segítségnyújtás
- Hospitálások, óralátogatások, ahol gyerekek megismerése, kapcsolatok elmélyítése, fejlődésük figyelemmel kísérése a cél, illetve a pedagógusi munka hatékonyságának elősegítése.
- Családlátogatások, szülői értekezleteken, rendezvényeken való részvétel az óvodában és az iskolában egyaránt.
- Az iskola, óvoda és a szülői ház közös programjainak megszervezésében, lebonyolításában való segítségnyújtás.
- monitoring munka
- információ áramlás biztosítása

Úgy gondolom a munka rugalmas jellegéből adódik, hogy a feladatokat nehéz előre meghatározni, hiszen előre nem látható problémák kezelésére kell felkészülni. Minden váratlanul megjelenő problémánál a szerepkörömből adódó feladatokat elvégezni.

Együttműködés az alapítványokkal, egyesületekkel

Az elmúlt évtized társadalmi folyamatainak egyik legjelentősebb eredménye a civil szerveződések megjelenése az élet minden területén, így az oktatásban is.

Az Egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény jelentős jogokat adott a társadalom tagjainak ahhoz, hogy ne csak felülről irányítsák, formálják őket, hanem egyénként megfogalmazott gondolataik, az egyének szervezetbe tömörítésével törvényes meghallgatásra találjanak. A közhasznú törvény kizárja a politikai elkötelezettséget. A civilszervezeteket nem kötik túlzottan szigorú jogszabályok, ezért rugalmasak, gyorsan tudnak alkalmazkodni a változásokhoz és hiányterületeken is pillanatok alatt képesek megjelenni, állandó kontrollt jelentenek. Indikátorként azonnal jelzik, ha valami nem jól szabályozott, nem jól működik, ha érdeksérelem történik.

A civil szervezetek tulajdonképpen magát a társadalmat képezik, közben a társadalmat formálják, eközben saját maguk is alakulnak. Az egész társadalmat lefedik, az élet minden területén megnyilvánul az önszerveződés. Így kerülhetnek bele e szerveződésekbe pedagógusok, egészségügyi dolgozók, szülők, gyermekek /ifjúsági tagozat/ stb. Szemléletformálásra van szükség a társadalom minden területén, így az oktatásban is. Beszelnünk kell az integrációról, illetve az inkluzív befogadról. (Inkluzív befogadról beszélünk akkor, amikor nem a gyermeket akarjuk mindenkor alkalmassá tenni, hogy a többivel együtt lehessen, hanem az intézményt, a gyerektársakat, a pedagógust, azaz a gyermek környezetét alakítjuk úgy, hogy a képes legyen alkalmazkodni a befogadásra váró gyermek eltérő sajátosságaira.)

Az egyének tudatába tartósan be kell épüljenek olyan értékek, melyek a társadalmi együttélést jobbá, humánusabbá teszik. A társadalmi értékrendbe szerepelnie kell az eltérő viselkedés, a gondolkodás létjogosultságának. Ennek egyik módja: a nyilvánosság, erkölcsi támogatás. A civilszervezetek adatbankjukkal segítséget nyújthatnak hátrányos helyzetű családok, egyének, tanulók nyilvántartásában. A helyi civilszervezetek szorosan kapcsolódnak a különféle megnyilvánulási formákhoz, így az oktatáshoz is. Jó példával járnak elől, a pozitív változásokra erjesztőleg hatnak.

Ezen szervezetek a támogatásokon kívül nagy hangsúlyt fektetnek a prevencióra is. Felvilágosító programok szervezése szülőknek, gyermekeknek együtt és külön-külön. Települési szinten szabadidős programok, kirándulások, táborok szervezése tanulóknak, családoknak. Krízishelyzetbe került családok számára azonnali segítségnyújtás, illetve segíteni visszailleszkedésüket a kapcsolattartás lévén. Esetleges intézményi hátterek biztosítása, megkeresése.

A tagok egymáshoz való viszonyán sok múlik. Segítségre szorult egyéneket családokat vonhatunk be a szervezetekbe segítő szándékkal. A szemléletformálással, szemléletváltoztatással a problémák „felkarolásával” hátrányos helyzetben lévőket lehet kiemelni a nem kívánatos helyzetből.

Közvetlen módon az oktatási intézményeinkben az „Ilosvai Tehetséggondozó Alapítvány”, „Tiétek a jövő Alapítvány” és az „Abaújszántói Óvodás Gyermekekért Alapítvány” fejt ki jótékony hatását, illetve az oktatás mellett folyó hitoktatáson keresztül a felekezetek segítségével nyilvánul meg. „Válaszd az életet Alapítvány” (református egyház)

Közvetett módon, de jelen van az Abaújszántóért Egyesület, Nagycsaládosok Országos Egyesületének „Gyermekeinkért” Csoportja, Nyugdíjas Klub, Vöröskereszt, Caritas,

A civilszervezetek a konkrét segítségen túl a személyes és kollektív példamutatásukkal tudnak jó példával szolgálni. A szervezetek tagjain, illetve kuratóriumai lévén képesek kapcsolattartásra.

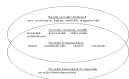
Az "Abaújszántói Óvoda Gyermekekért" Alapítványra befolyó összegből kulturális programokat szerveznek szülőknek, gyermekeknek, valamint pótolják a hiányzó vagy elhasználódott eszközöket. A tagok irányított segítséget nyújtanak, igyekeznek a segítség lehetőségeit és formáit bővíteni.

Az Ilosvai Tehetséggondozó Alapítvány tevékenysége anyagi és erkölcsi támogatásban nyilvánul meg:

- *osztálykirándulások támogatása;*
- *nyári táborozások, fitthon, és külföldön,);*
- *úszásoktatás;*
- *sportrendezvények;*
- *vetélkedők, versenyek, nevezési díjak;*
- *jutalmazások;(„Jó tanuló, jó sportoló” cím, könyv- és pénzjutalom,)*
- *eszközvásárlás;*
- *művészeti tagozat tandíjának az átvállalása;*

Az anyagi erőforrások előteremtése nem kis feladat. A befolyt tagdíj, pályázati és az 1% adó mellett fontos az elkötelezettség. A társadalmi tudat pozitív irányban történő formálása nagyon hosszú folyamat. Az, hogy az egyének tudatába beépüljenek olyan értékek, melyek a társadalmi együttélést jobbbá, humánusabbá teszik, nagyon sok fáradsággal járó munkát kíván. Több évre kiterjedő sokrétű folyamat, mely megkívánja a fokozatosan, kisebb lépésekben történő haladást, mert ennek van komoly hatása.

Kompetenciafejlesztés Szociális kompetenciák

I./1. Szociális kompetencia működési modellje:

I./2. Szociális kompetencia-fejlődési modell

önértékelő			szint
értelmező			szint
kreativitás	tapasztalati	szint	fejlődés
filogenetikus			szint(öröklött)
asszocialitás	lojalitás	proszocialitás	
antiszocialitás	(szoc.	értékrend	alapja)
altruizmus			

II./1. Célja az integrációban: Minél épebb, teljesebb személyiségek alakuljanak ki. A társadalom elvárásaiból minél több elemet építsünk be személyiségükbe, hogy a lehető legteljesebb társadalmi integrációt érjünk el. Találja meg a társadalomban a helyét. boldogulását. Segítse elő iskolai és felnőttkori teljesítményeinek elérésében tanulóinkat.

2. Szociális kompetencia: Az iskolai nevelés fő feladata: tapasztalati kompetenciák-megfelelő szoc. szokások, minták, meggyőződés, készség, ismeretek-elősegítése.

3. Kötődés: Pedagógus ismerje azokat a tanulókat, akikben győnge a kötődési hajlam és elősegítsék megerősödését.

4. Rangsorképzés: Az iskolai életet olyanná kell tenni, amely lehetővé teszi a rangsorképzési hajlam működését, sőt ösztönzi; amelyben a rangsorképző sajátosság a kompetencia, melyben mindenki előbbre juthat, de csak az eredményei, teljesítménye alapján. Csoportképzés alapja is. Vegyes csoportokban végzett munka hozzájárul az előítélet leküzdéséhez, másság tolerálásához.

5. Szociális szokás, minta: Olyan iskolai életrend kialakításával, működtetésével megvalósítható, melyben a tanulók jól és biztonságban érzik magukat, a magatartási szabályok átláthatóak, kiszámíthatóak-mindenkitől egyértelműen, következetesen elvárják.

6. Szociális minta: Személyes példamutatás, történelmi személyiségek, irodalmi, drámai hősök tetteinek, magatartásának átélési lehetőségei.

7. Szociális ismeretek: Történelem és irodalom tanításának sokféle funkciója. Szociális kompetencia fejlődéséhez is hozzájárulhat. Egyedi szoc. kölcsönhatásokat, mint rendszerviselkedések, -működések megnyilvánulásait vizsgáljuk, mutatjuk be.

8. Segítőképeség: Pedagógus a megfelelő mintákat a megfelelő műveltségi területről kiemelheti. Például a NAT Emberismeret című műveltségi köre jó lehetőséget kínál e cél szolgálatára.

9. Együttműködés: Egyik talán leghatékonyabb iskolai eszköze a kooperatív tanulás.
- Az eddig ismertetett kompetenciák megvalósításáért az iskola minden dolgozója felelős, aki interakcióba kerül gyermekkel. Feltétele a pedagógusok, és az iskola minden dolgozójának aktív szókinccse, metakommunikációs eszközei.
- A megvalósítás lehetőségei adottak a teljes iskolában töltött idő alatt.
- Kiemelhető területek: magyar irodalom és nyelvtan, történelem, osztályfőnöki órák, művészeti foglalkozások anyaga.
- Felelősei: e kiemelt területek tanítói.

10. Mozgásszükséglet szocializálása: NAT Testnevelés és sport c. fejezetében leírtak. Cél: az egészséges életmód belső igény legyen. Felelősök: testnevelést tanító nevelők, IISK vezetői.

11. Élményszükséglet szocializálása /Motívumfejlesztés/: NAT Művészetek c. fejezete bőséges lehetőséget kínál. Tánc és dráma. Mozgóképkultúra és médiaismeret. Ének-zene. Vizuális kultúra. Irodalom. Cél: lelki egészség fenntartása és ápolása. Felelősök: a fent említett tárgyak tanítói.

12. Önbizalom: -erőfeszítést igénylő, de sikert ígérő feladatokba építhető;
-feltétele a reális értékelés
Hol? Az iskolai élet minden területén. Ki? Minden dolgozó feladata.

13. Befogadóképeség: Művészetek c. műveltségi terület és irodalom követelménye megfelelő alapot

szolgáltatnak a fejlesztéshez.
Cél: Fokozatosság elvének betartásával, a felsőbb évfolyamokon a legfontosabb jelrendszerek értelmező megismerésére is gondot fordítson.
Felelősök: pedagógusok, kiemelten a fent említett területek tanítói.

III. Szakirodalom:

Nagy József: Nevelési kézikönyv

Csepeli György: Szociálpszichológia

Látókör c. folyóirat

Magyar Pedagógia

Fülöp Márta: A szoc. készségek fejlesztésének elméletéről és gyakorlatáról

Csányi Yvonne: Együttnevelés- Spec. Igényű tanulók az iskolában. Integrált fejlesztés lehetőségei.

Bady Emőke-Telkes József: Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában

Benda József: Lépések egy humanisztikus iskola felé

Új Pedagógiai Szemle

Tanórám kívüli szabadidős tevékenységekkel.

Az integrációs program már említett jellemzőinek az intézmény pedagógiai rendszerének egészét át kell hatnia, szerves egységet kell alkotnia a tanórám kívüli szabadidős tevékenységekkel.

Ilyen lehetőséget képviselnek a művelődést, tanulást szolgáló kiegészítő programok, rendezvények:

- *A teljes napközis program, a tanulószoba,*
- *A tömegsport és sportkörü foglalkozások*
- *A környezetvédelmi szakkör,*
- *Az énekkar,*
- *A számítástechnika szakkör*
- *Korrepetálások*
- *Német szakkör és korrepetálás,*
- *Angol szakkör és korrepetálás*
- *Földrajz szakkör*
- *Újságíró szakkör*
- *Matematika szakkör*
- *Háztartástan szakkör*
- *Fizika szakkör*
- *A művészeti oktatás*

a, színjáték

b, zene

c, képzőművészet

d, táncművészet tanszakai

- *osztályrendezvények*
- *tanulmányi kirándulások*
- *színházlátogatások*
- *könyvtár látogatás*
- *hittan*

1. Az integrációban bevont azon tanulók személyiség fejlesztéséhez járul hozzá a napközi és a tanulószoba, akiknek a családi, szociális, kulturális háttere nem biztosítja a nyugodt tanulás feltételeit, a rendszeres kultúrát étkezést, a tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek szaktanárok által segített felkészülését.

Célja:

- A kultúrált étkezési szokások kialakítása
- A közösségi magatartás normáinak elsajátítása, gyakorlás.
- (egymás elfogadása, figyelmesség, udvariasság, kultúrált beszéd)
- Pontosság, feladattudat erősítése.
- Önállóság, rendszeresség.

Eredménynek tekinthető, ha a gyerekek önállóan vagy segítséggel, de elvégzik munkájukat, felkészülnek, szabadidejüket megtanulják hasznosan eltölteni.- játék, olvasás, rajz, beszélgetés.

A tanulókat nevelőik naponta, hetente értékelik, jutalmazzák. A tanszoba, napközi otthonos berendezéséért felelős az igazgató, a szakterületet irányító igazgatóhelyettes, a csoportvezető pedagógus.

2. A tömegsport és sportköri órák a mindennapos testnevelést biztosító program részei. Azon integrációba bevont tanulók személyiségfejlesztését segítik elő, akiknek szükséges a mozgáskoordinációjának, mozgáskultúrájának a fejlesztésére. Fejlesztjük az ügyességüket, gyorsaságukat, fizikai állóképességüket, bátorságukat, találékonyságukat, küzdőképességüket, pontos feladatvégrehajtásukat. Egyéni- és csoportjátékokon, versenyeken keresztül megtalálják helyüket a közösségben, felelősséget vállalhatnak magukért, egymásért, fejlesztjük önértékelő képességüket. Megtanulnak siker- és kudarcélményeket megélni, feldolgozni, elfogadni.

Cél: Minden tanuló sikerélményhez juttatása reális önismeret. Eredmény, ha a bevont tanulók képességeikhez mértén mindent megtesznek eredményeik javításáért.

A feladatokat a testnevelést tanító pedagógusokkal oldják meg a tanulók, heti 8 órában.

A szükséges felszereléseket az IISK vezetősége biztosítja a tanulók után kapott normatívák és egyéb pénzeszközök felhasználásával.

3. A környezetvédelmi szakkör alsó és felső tagozatban heti 2 órában azon integrált tanulóinknak nyújt fejlesztési lehetőséget, akik

Kevésbé ismerik természeti környezetünket,

Többet szeretnének tudni szűkebb és tágabb környezetükről

Akik szeretik a természetet, akikkel meg kell szeretetni a környezetet, a természetet.

Akik logikus gondolkodása, fogalomalkotása sok-sok konkrét tapasztalatot igényel.

Célunk: Ismeret és élménynyújtás.

A tanulók érdeklődésének felkeltése környezetük iránt. Ismeretszerzés a természet -, hatásairól, az élőhelyre, természeti jelenségek helyes értelmezése. Érzelmi kötődés kialakítása lakhelyünk múltjáról, jelenéről, hagyományok őrzésével, népszokásainkat. Igény felkeltése az esztétikus környezet kialakítására, növény – és állatvédelemre szoktatás.

Eredmény: a környezettudatos gondolkodás csiráinak kialakítása. Az értékelés folyamatos, szóban történik. Az eredményes szakköri munkákért felelős a szakkörvezető, aki a munkákhoz szükséges eszközök beszerzéséről gondoskodik.

4. Az énekkar: azon tanulókat célozza meg, akik egyedül, közösségben nem vagy nehezen nyilvánulnak meg. Zenei ismereteik hiányosak, ritmusérzékük fejletlenebbek társaikéhoz képest. A közös fellépések sikere serélményhez juttatja ezen tanulókat. Megtanulják leküzdeni kisebbségi érzéseiket, lámpalázukat, bátrabbak, magabiztosabbak lesznek. Heti 2 órás szaktanár irányításával zajló személyiségfejlesztés alkalmas esztétikai, Érzelmi élmények megélésére.
5. Korunk oktatási rendszere nem nélkülözheti a modern technika vívmányait. A számítástechnika szakkör azon integrált tanítás tanulóit fogadja, akiknek nem biztosított a technikai háttér- a család anyagi helyzetéből adódóan- és hiányzik a szülők megfelelő felkészültsége. A heti 2 órás szaktanár irányította szakkör játékos formában ismerteti meg a tanulókat az számítógép használatára. Figyelemre, fegyelemre, pontosságra szoktat. Fejleszti logikai gondolkodásukat, megvalósíthatják önmagukat a szakkör keretén belül egyenrangú társakká válhatnak, elfeledhetik a társadalmi egyenlőtlenségből származó hátrányokat.

Eredmény: Ha a tanulók végig csinálják a vállalt feladataikat, ismereteik gyarapodnak, élményhez jutnak. A szüksége eszközöket az iskola pályázatokon nyert pénzekből, adományokból biztosítja.

6. korrepetálások évfolyamonként heti 2 órában matematikából és magyarból adnak lehetőséget azon integrált oktatásban résztvevő tanulóinknak, akik valamely tantárgyból gyengébben teljesítenek: pl. lehetőséget biztosítanak a betegségek miatti hiányzás okozta hiányok leküzdésében is. A szaktanárok irányította foglalkozásokon a tanulók egyénre szabott, kiscsoportos formában szilárdíthatják meg ismereteiket, alapkészségeiket. Segítséget kapnak az eredményes továbbhaladáshoz, mely e foglalkozások célja.

Fejlődik. Számolási készségük, problémamegoldó gondolkodásuk, helysírásuk, értő- és hangosa olvasásuk, szóbeli- és írásbeli kifejezőkészségük. A foglalkozásokon használt eszközöket a szülők, a könyvtár révén az iskola biztosítja.

7 – 8. Német szakkör és korrepetálás, angol szakkör és korrepetálás

Célja: Segítségnyújtás azon hátrányokkal küzdő tanulóknak, akik rossz nyelvérzékük hiányos, nyelvtani ismereteik révén, a képzetlen szülők miatt, vagy a megfelelő családi indíttatás hiányában nehezen birkóznak meg a tantárgyi követelményrendszerrel. De segíti a tanulóknak rejlő tehetségek kibontakoztatását is szaktanár irányításával dolgoznak, a szükséges eszközöket az iskola igazgatója biztosítja (magnó, oktató programok, kiadványok,)

9. Földrajz szakkör segítséget nyújt, fejleszti azon integrált tanulók személyiségét, akik a tantárgyból

adódó tanulási nehézségekkel küzdenek. Gondot jelenthet az ismeretszerzés, az ismeretek alkalmazása. tájékozódás a térképen, a terepen. A terepgyakorlatokon a kutató munka révén, tanulókísérletek, megfigyelések útján megtanulják az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazását.

10. Újságíró szakkör: A magyar szakos kolléganő irányításával működő csoportba azon tanulók kapcsolódhatnak be, akiknek gondot jelent a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség. Megtanulhatják a lényeges dolgok események élményszerű elmondását, figyelemmel kísérve környezetük fontos eseményeit. Eredményes működésüket jelzi, ha hírt adnak iskolánk minden fontos történéséről, sikerélményhez jutnak.

11. Matematika szakkör

Célja: Olyan hátrányokkal küzdő tanulóknak való segítség, akik a meglévő alapkészségek továbbfejlesztésével, logikus gondolkodásra, a problémák felismerésére, felvállalására, megoldására fejleszhető tovább. Megszerzik és alkalmazhatják önállóan is matematikai ismereteiket. Szaktanár irányításával a tantervi követelmények optimum szintű elsajátítása felé közelítenek.

12. Háztartástan szakkör: Praktikus, gyakorlati alapttechnikák elsajátításával nyújt segítséget azon integrációban résztvevő tanulók számára, akiknek a lehetőség otthon nem adatott meg.

Célja: igény felkeltése a kultúrált, egészséges életmód megteremtésére, gyakorlására. Az elméleti ismereteken túl, fejlődik esztétikai érzékük, kézügyességük, érzelmi életük. Átélik a saját munkával létrehozott munkadarab sikerélményét.

13. Fizika szakkör:

14. A Művészeti Iskola immár 2 éve szolgálja tanulóink személyiségfejlesztését. Tanszakai közül a **színjáték** esztétikai, érzelmi élmények megéléséhez nyújt lehetőséget a benne tevékenykedő integrált tanulóknak. Tulajdonságok felvételével- szerepek játszásával bele tudják magukat képzelni mások helyébe, jobban megérthetik a probléma lényegét. A *zenetanszakon* fejleszhető tanulók zenei Írás-olvasási képességei, ritmusérzékük, gazdagodik érzelmi életük. Megnyilatkozásra, szereplésre van lehetőség, figyelmet, türelmet, kitartást követel az együtt éneklő, zenélő csoport tagjaitól.

A **képzőművészeti** tanszak fejlődési lehetőséget biztosít az integrált tanulók kézügyességének fejlesztésére. Pontos megfigyelésen alapuló emlékfelidézés, újra átélés kreatív módon történő felhasználással fejleszti értelmi képességüket. Megtanítja a gyerekeket gondolataik képi úton történő kifejezésére.

A **táncművészet** változatos mozgásokkal, a ritmus és mozgáskoordináció fejlesztésében nyújt segítséget az integrált tanulóknak. Esztétikai élmények átélésére, népek táncainak megismerésére, öltözködési szokásos megismerésére nyújt lehetőséget. Segíti a közösségi érzés fejlesztését, a közös munkával létrehozott esztétikus átélését.

15-16-17. Az osztályrendezvények, teadélutánok, kirándulások

Célja: fejleszteni a közösségi érzést, tudatot, amelyet minden tanulónak át kell élnie. Felelősségvállalásra nevel. Azt integrált tanulóknak megmutatja az én helyét a közösségben. Fokozott érzelmi és esztétikai élmények átélésére nyújt lehetőséget.

18. A könyvtárhasználat: Az integrációban bevont tanulók kultúrált környezetben, szaktanári irányítás mellett tölthetik szabadidejüket. A könyveken, folyóiratokon kívül a különböző technikai eszközök segítségével elégíthetik ki érdeklődésüket. Az olvasóvá nevelés, az önálló ismeretszerzés, élményhez jutást biztosítja. Közben játszva, rejtve alapkészségek képességek fejlesztésére is sor kerül.

19. A hittan. A vallási ismeretnyújtáson túl igyekszik fejleszteni a közösségi életet. Fontos szerepe van a tanulók világméretű formálásában, erkölcsi normák megismertetésében és gyakoroltatásában.

Zárszó: Az integrálásba bevont valamennyi tanuló részt vesz valamennyi délutáni elfoglaltságon. A választás alapja lehet érdeklődés, az átlagnál gyengébb, vagy magasabb szintű teljesítmény. A részleteket az osztályfőnök és a foglalkozást tartó nevelő és szülő ellenőrzi.

Multikulturális tartalmak

Ez a témakör a többségi magyar és a kisebbségi cigánykultúra együttes megismertetését jelenti.- A multikulturális szemlélet szerint az oktatási rendszerben a különböző kisebbségeket azonos tisztelet és védelem illeti meg, mind egymástól, mind a többségtől.

A kisebbség kultúrája létező, megismerhető és megérthető.

A program feladata az óvodában megismertetni és megértetni a nem cigány tanulókkal a csoportban velük élő, tevékenykedő, gondolkodó társaik otthonról hozott szokásait, életmódját, értékeit éppúgy, mint az elvárásokat, a többségi társadalom velük szemben támasztott követelményeit.

Az óvodákban ehhez kapcsolódó feladatok:

1. A szociális ismeretek, jellemzők. A szociokulturális fejlettség hiányának feltérképezése – annak pótlása.
2. hagyományok, régi és új szokások, ünnepek, jelképek összegyűjtése, rendszerezése.
3. Az ének-zene és tánckultúra örökségének feltérképezése.

Az iskolai multikulturális oktatás célja: hogy cigányok és nem cigányok együtt ismerkedjenek meg a cigánykultúra műveltségi anyagával, a hazai és Európa más országaiban élő cigánynépcsoportok kultúrájával.

A cigány és nem cigány tanulók egyaránt legyenek büszkéek hagyományos értékeikre, etnikai kötődésükre, és ezeket a tulajdonságokat társaikban is tiszteljék.

A multikulturális oktatás segíti a cigány népi hagyományok megőrzését, és az ezekre a hagyományokra épülő értékek továbbfejlesztését.

Tevékenységek

A célok megvalósításával az oktatási miniszter által kiadott –41/2002. (VI.5.) OM. Rendelet „VII. Kerettantervek a cigány kisebbségi oktatáshoz”- határozza meg tevékenységünket.

Hogyan?

A rendeletben közétett témakörökhöz tartozó tartalmakat integráltuk évfolyamonként az alább felsorolt tantárgyakba a jelzett óraszámokban.

1. évfolyam:

magyar - 8 óra

ének – 2 óra

2. évfolyam:

magyar 6 óra

környezetismeret - -2 óra

ének – 2 óra

testnevelés – 2 óra

3. évfolyam

magyar -6 óra

ének – 3 óra

testnevelés - 2 óra

környezetismeret – 1 óra

4. évfolyam

magyar - 6 óra

környezetismeret 2 óra

ének 2 óra

rajz 2 óra

Az alsó tagozaton nem az ismeretközlés a fő cél. A cigány népismeret tartalmának átadása elsősorban cselekedtetésen keresztül történik (dramatizálás, szituációs játékok, megfigyelés, ritmusgyakorlatok, különféle manuális tevékenységek).

A tartalmak megtalálhatók a jelzett tantárgyak tanmenetében, illetve az integrációs program mellékleteként.

A felső tagozaton a cigány népismeret célja megismertetni a tanulókat a cigányság kulturális, néprajzi. Zenei, életmódbeli örökségének jellemző sajátosságaival, értékeivel. Segíteni megértetni a cigányságra jellemző érték-és normarendszert, a cigánykultúra európai kultúrában való elhelyezkedését, erősíteni identitástudatukat. Azt 5-8. évfolyam feladata a már korábban megszerzett ismeretek elmélyítése és bővítése, valamint a 8. évfolyamon a cigánykisebbség jogainak, kulturális és oktatási intézményrendszerének megismerttetése.

A tartalmak a következőkben felsorolt tantárgyak tanmenetében, illetve az integrációs program mellékleteként.

5. évfolyam

irodalom 7 óra

hon- és népismeret 9 óra

ének-zene 6 óra

rajz 3 óra

6. évfolyam

irodalom 6 óra

történelem 10 óra

ének-zene 5 óra

rajz 5 óra

7. évfolyam

irodalom 5 óra

történelem 10 óra

ének-zene 5 óra

rajz 5 óra

8. évfolyam

irodalom 10 óra

történelem 10 óra

ének-zene 3 óra

rajz 2 óra

Ki? Kikkel? Mikor? Hányszor?

A tantervben foglalt tartalmakat alsó tagozaton az osztályban tanító nevelő, felső tagozaton az illető osztályban, a megnevezett tantárgyakat tanító szaktanár ismerteti meg a tanulókkal, a tanmenet szerinti beosztásban, az itt is jelzett óraszámokban. A tanulócsoportokba járó minden tanuló együtt ismerkedik a cigány és magyar kultúra műveltségi anyagával.

Várható eredmények.

Hosszú távon

A tanulók egymás kultúrájának megismerésével, és az ennek érdekében folytatott közös tevékenységekkel a tolerancia, a másság tiszteletére és értékeinek felfedezésére lesznek képesek.

A cigánytanulók pedig hátrányaik kompenzálására, a közoktatási rendszeren belüli előrejutásra, illetve rugalmasabb társadalmi beilleszkedésre válnak alkalmassá-.

Rövid távon:

Az iskolai ünnepségeken, bemutatókon a cigány tanulók előadásában megjelenítjük a cigány kultúra különféle alkotásait, a tanulók képzőművészeti jellegű munkáit kiállítjuk, az ilyen jellegű versenyeken szerepeltetjük tanulóinkat.

Értékelés:

Dicsérettel, jutalmazással, illetve az integrációs tantárgy értékelési rendszerének megfelelően.

Differenciálás

A különböző képességű, illetve eltérő ütemben fejlődő tanulók egyéni fejlesztéséről való gondoskodás, differenciálás egyik fő feladatunk.

A differenciálás az egyéniségek kibontakoztatását akár az úgynevezett átlagos képességű, akár tehetséges vagy a hátrányos szociokulturális közegben nevelkedett, hátrányokkal küzdő gyermekek csoportját tekintve.

Az óvoda minden gyermek esetében tudatosan, tervszerűen segíti a szociális és értelmi képességek kibontakoztatását az iskolai beilleszkedéshez szükséges pszichikus funkciók fejlesztését.

- A differenciálás iskolai alkalmazása során minden tanulónak el kell sajátítania a törzsanyagot, a továbbhaladáshoz szükséges minimumot. Ahhoz kell megtalálni a differenciálási formákat, hogy ezt a minimumszintet minden gyermek elérje. A tehetségek kibontakoztatása éppen úgy feladatunk, mint a lemaradók felzárkóztatása. A minden gyermek egyéni fejlettségének és tempójának megfelelő haladásban látszik a megoldás kulcsa.
- A tanári differenciálás, személyiségfejlesztés automatikusan felbontja a hagyományos, frontális munkaszervezést, ami több csoportos, páros és egyéni önálló munkát igényel.
- *Óvodai feladatok:* Az óvodáskorúak sajátosságainak a csoportos és egyéni foglalkoztatási forma felel meg, ezért megszervezésük és a hozzá szükséges legkedvezőbb eltételek megteremtése az óvónők egyik legfontosabb feladata. Az egyénre szabott feladatokkal követik a gyermekek munkatempóját, a speciális terhelési igényeket. Fontos a gyermekek önállóságának figyelembevétele és fejlesztése. Nyugodt légkör, elegendő eszköz biztosítása.

Az iskolai alkalmazás esetén csoportmunka:

- Akkor van jelentősége, ha a tanulók már megismert tananyaghoz hasonló anyaggal ismerkednek. A csoportok létszáma általában 3-5 fő.
- Homogén csoportok: A hasonló képességűek azonos csoportokba kerülnek, azért, hogy a közel azonos képességű gyerekeknek könnyebben tudjon a pedagógus feladatot adni, illetve, hogy a gyengébbek így külön segítséget kaphassanak, míg a jobbak önállóbban dolgoznak.
- Heterogén csoportok: Különböző képességű gyermekek kerülnek össze azért, hogy egymásnak segítsenek.
- A feladatmegoldás tempója alapján is történhet csoportba sorolás.
- Hatékonyabb, ha gyerekekre bízunk a társvlasztást, ez azt jelenti, hogy a tanulók maguk szerveződnek 3-4-5 fős csoportokba, és a kialakult csoportszerkezet időnként átstrukturálódik, tehát ha valaki meggondolja magát, és társaival megegyezésre jut, engedélyezni kell újra a csoportváltást.

A csoportmunka megszervezése lehetséges úgy, hogy minden csoport ugyanazt kapja, vagy minden

csoport különféle feladatot kap.

A csoportok megoldhatják feladataikat munkamegosztással és munkamegosztás nélkül.

A más csoportba kerülés lehetősége ösztönzőleg hat.

Értékelés

Amikor kiscsoportos tanulásszervezéssel dolgozunk, a gyerekek teljesítménye nemcsak egyénileg értékelendő, hanem csoportos teljesítményként is. A csoportteljesítmény minden egyes tanuló egyéni pontjainak összege is lehet.

Páros munka

Páros munkáról akkor beszélünk, ha két tanuló tevékenységében szerepet kap a gondolatcsere, a közös munka, felelősség, értékelés. A páros munka a csoportmunka egyszerűbb változata, erőgyakorlata. A jobb eredmény elérésének érdekében egymást kölcsönösen választhatják.

A páros munkát olyan esetekben lehet alkalmazni, amikor a tanuláshoz van előismeretük az adott témában, vagy a nevelő irányításában már korábban megismert ismeretszerzési, módszert használják fel. Alkalmazható, gondolkodtató feladatok együttes megoldásaként, csoportosítások során, gyűjtő- és kutatómunka esetében, manuális feladatvégzés során.

Egyéni munka

Önálló tevékenység esetén, vagy mindenki ugyan azt a feladatot kapja, vagy mindenki más-más feladatot old meg.

A differenciálás házi feladatok adásában is meg kell hogy jelenjen.

A differenciálás hibái

- Hiba, ha a pedagógus által létrehozott csoportok merevvé válnak, ha az átjárhatóság lehetősége nem biztosított.
- Hiba, ha a büntetés eszközeként használják fel.
- Ha hosszantartó, unalmas feladatvégzésre kényszerítik tanulót, monotonná, fárasztóvá válik a munka.
- Hiba, ha a gyerekek megszokják, hogy az önállóan dolgozók munkáját nem értékeli rendszeresen a pedagógus.
- Hiba, ha a pedagógus nem bízik abban, hogy az önálló csoportban tanuló gyermekek változatosabb feladattípusokat is képesek megoldani, mint amit már begyakoroltak.

A differenciálás alkalmazását minden esetben az osztálynapló haladási részében, az órai munka mellett jelölni szükséges.

Mentálhigiénia

/Lelki egészség/

*„Örömiünk: az ezerarcú gyermek,
feladatunk: a gyönyörűséges nevelés,
célunk: az értékes ember.”*

/Kozéki/

A mentálhigiénia – lelki egészségvédelem- feladata az ember idegrendszerét érő terhelések csökkentése a megelőzés módszereivel.

Feladata még, annak a jó, harmonikus, kiegyensúlyozott, testi-lelki közérzettnek a megteremtése és biztosítása, mely lehetővé teszi minden ember számára, hogy környezetével és önmagával békében, harmóniában éljen. Ennek a harmóniának az előfeltétele az idegrendszer tartós kiegyensúlyozottsági állapotának elérése.

Bonney azt mondja: A mentális egészség olyan biológiai, pszichológiai állapot, mely harmonikus és hatékony életre vezet. Ez az állapot akkor következik be, ha az egyes embert minél inkább sikerül megóvni az idegrendszeri terhelések hatásától, illetve minél jobban tud alkalmazkodni, adaptálódni az egyes ember az őt érő terheléseket.

A mentálhigiénia célja:

Társadalmilag hasznos, egyénileg boldog emberek minél nagyobb számának elérése. Ennek érdekében a lelkileg egészséges emberek pszichikai épségének megőrzésére törekszik. A mentálhigiénia nem külön elhatárolt tárgy, tárgykörrel rendelkező tudományág, hanem egy átjáró elv, törekvés, sajátos szempontú magatartás, amely segíti az embert biológiai és pszichológiai egyensúlyának és egészségének megőrzésében a fenyegető környezeti- elsősorban mentális- ártalmak megelőzésében.

Az óvodás gyermek lelki higiéniája

Az óvónő feladata:

Az óvónő döntően befolyásolja az óvodai szabályok, csoportok érzelmi légkörét. Az egyénekhez s a közösségekhez fűződő viszonyával az óvónő megszabja a gyermekek megterhelésének mértékét, minőségét és megoszlását. Ugyan úgy meghatározza a gyermekek pihenését, felüdülését és szórakoztatását is. A mentálhigiénia alapjait elsősorban önmagával szemben kell érvényesítenie, hogy a lehető legjobb testi és lelki kondícióban legyen, hogy frissen, jókedvűnek, munkabírónak érezhesse magát. A lelki higiéniá alapkövetelmény az óvodában az, hogy kivétel nélkül minden gyermek számára

megteremtse az érzelmi befogadás feltételeit.

A gyermek legyen meggyőződve arról, hogy megbízhat azokban az emberekben, akikkel a továbbiakban érintkezni fog, hogy semmilyen veszély nem fenyegeti részükről, hogy még akkor is szeretik, ha esetleg egy-két tétivel nincsenek megelégedve.

Az iskola sajátosságai

- Az iskola a nevelés intézményes formája.
- Az iskola egyik legfontosabb funkciója az ismeretnyújtáson kívül, hogy formálja a gyermek normákhoz, elvárásokhoz és másokhoz való alkalmazkodás képességét.
- A gyermek együttműködési képességének hiányát mentálhigiénias problémaként kell értelmeznünk, mely jelzése lehet külső vagy belső környezetével kapcsolatos egyensúlyának felborulásának.
- Az iskola mentálhigiénias fejlesztés mentora a pedagógus. Eszköztárát egyénisége, a növendékekhez való viszonya, irányítási stílusa, nevelői attitűdje, alkalmazott stratégiái határozzák meg.
- Iskolás gyermekekkel foglalkozó pedagógusok, akkor válhatnak hatékony irányítóivá a tanuló személyiségfejlesztésének, ha nem húznak éles határt:

Iskola-család

Oktatás-személyiségformálás

Játék-munka

Tanóra-szünet, stb. közé

Mivel ebben az életkorban a gyermek felnőtt- és tekintélytisztelő, kellő empátiával személyes modellnyújtással, s az ezekhez társuló pszichológiai kultúráltsággal a pedagógus képes felvállalni a családi hatások hatásainak erősítését vagy éppen kompenzálását.

Feladatok

1. Iskolaérettség

Az óvodában az óvónő, alsó tagozatban pedig a tanítónő a lelki higiénia legfontosabb tényezője. Az iskolában a gyermek társadalmi feladata, hogy tanuljon, figyeljen, együtt dolgozzon a többi gyermekkel, fogadjon szót a pedagógusnak, értse meg a feladatot, s felelősséggel végezze el. E feladatok elvégzésére a gyermeknek rendelkeznie kell bizonyos belső pszichikai feltételekkel. Fontos az intellektuális fejlettség. De még ennél fontosabb, nélkülözhetetlen követelmény a gyermek személyiségének fejlettsége.

Feladat: Iskolaérettségi vizsgálat arra irányulva, hogy rendelkezik-e a tanuló azokkal a belső szellemi

feltételekkel, hogy a reá háruló társadalmi feladatokat el tudja látni. Ez függ idegrendszerének fejlettségétől és neveltetési körülményeitől.

2. A iskolai élet helyes megszervezése

Olyan légkör teremtése, ami optimális feltételeket biztosít a gyermek személyiségének egészséges fejlődéséhez.

Feladat: Tárgyi és személyi feltételek biztosítása. Az iskolai élet, benne a mikrokörnyezet az osztály, a csoport stb. életének harmonikus és tartalmas megszervezése

3. Kapcsolat a szülőkkel

A családi háttér, az indíttatás helyszínének megismerése.

Feladat: Bepillantás a család életébe, beszélgetés kezdeményezése. Az anyagi és szellemi feltételek feltérképezése. A családi élet stabilitásának a megléte, a harmonikus életvezetés, a nevelési módok helyességének, vagy helytelenségének a megítélése.

4. Önismeret, bizalom, biztonság érzésének mélyítése.

A gyermekek különböző belső feltételekkel jutnak ugyanabba a helyzetbe, tehát csak az egyéni bánásmód képes biztosítani az objektív értékelést.

Feladat: Őszinte, feltáró megnyilatkozások mindkét oldalról. A bizalom, biztonság érzésének elmélyítése.

5. „Ép testben ép lélek”

Az egészséges életrendben a játéknak, sportolásnak jelentős szerepe van. Fejleszti gyermekek fizikai és jellembeli tulajdonságait.

Feladat: A különböző tantárgyak lehetőséget nyújtanak, hogy testünk felépítéséről, működéséről beszéljünk. Az osztályfőnöki órákban az egészséges életmód, az egészséges táplálkozás, a helyes napirend mind témakör sorra kerül. A testnevelés órák, nem csak tanuló egészségét védik, de fejlődésüket is elősegítik. A sport levezeti a fölös energiát. Rendszerességre szoktat, kitartóvá és erőfeszítésre képessé tesz.

6. Viselkedés kultúra

Az illem az elemi viselkedés íratlan szabályainak összessége. Az udvariasság, előzékenység, figyelmesség az ember megbecsülésének kifejezése.

Feladat: Alapformák a társas érintkezésben, érzések kifejezése, kommunikáció. Valós, vagy kitalált helyzetek elemzése, értékelése.

7. Az ifjúkor lelki higiéniája.

A serdüléssel járó biológiai változások pszichikai változásokat idéznek elő. Az igények és lehetőségek ellentmondásai konfliktusokat okozhatnak.

Feladat: Türelem, megértés. Szükség van a nevelő irányítására, segítségére. Nem épülhet alá és fölérendeltségi elvre, csupán egy olyan viszonyra, ahol felek egyenrangúak, csupán tapasztalataikban, életbölcességükben különböznek egymástól.

Drámapedagógia

Valójában gyermek-csoportpszichoterápiás munkának vehető a drámapedagógia alkalmazása az integrált oktatás folyamatában. A dramatikus formák csak kiegészítői az oktatás hagyományos formáinak:

- a tananyag bizonyos részei drámával
- plusz tudás nyújtása dramatikus eszközökkel

A módszer létjogosultságát alátámasztja, hogy a ma oly divatos „személyiség” – jelző, mint embert meghatározó fogalom, mélyebb tartalommal bír, mint ahogyan alkalmazzák. Minden ember egyenlőnek, egyformának születik, a személyiségjegyek nagy része a nevelés folyamatában alakul ki. Tehát senki sem eredendően rossz vagy alkalmatlan a teljes emberi életre/más kérdés a születési rendellenesség/. A cél így a rejtett vagy elfojtott személyiségjegyek felszínre hozatala – jó, rossz egyaránt, hiszen valójában ez fogja mutatni az utat a pedagógus munkájához. Feladat a gyermek megismerése – ez elsősorban önmegismerésen/gyerek/ alapuljon –a személyiségfejlesztő módszerek alkalmazásával.

- személyiségfejlesztés és drámapedagógia: ismert kell, hogy legyen a pedagógusok számára, hogy a dramatikus tevékenységi formák csoportosítása négy szempont szerint történik:

1. *Gyakorlatok*
2. *Dramatikus játék*
3. *Színház*
4. *Tanítási dráma*

Ezek közül a gyakorlatok elsősorban és a dramatikus játék, ami mindenfajta tanítási órán szabadidős programok során alkalmazhatók. Tehát a dramatikus elemek alkalmazása nem a dráma tantárgyhoz kötött, a tanítási dráma kivételével. Természetesen a humán tárgyak, az osztályfőnöki órák prioritást élveznek- e téren, de a következőkben ismertetésre kerülő gyakorlatok /nagy részben/ a reál tárgyak körében is alkalmazhatók.

Az önmegismerés lehetőségei végtelenek; az egész módszer a játékon alapul, ami alapeleme a gyermeki létnek.

Ez történhet frontálisan, ezen belül kiscsoportos munkaformákat alkalmazva. Fontos a közösséggel együtt végzett munka, mert a közös siker – esetleg kudarcélmény is építő, és a csoport nagyon sokféleképpen viszonyul az egyénhez; motivál, visszavet, befogad, kítaszít, ugyanakkor védettséget, biztonságot nyújt, de elvárások is vannak. Feladat: olyan tanulási környezet biztosítása, ahol védettségben önálló munkát végezhetnek és fontos a véleményük.

A kooperatív csoport nagyobb hatékonyságot mutat az együttes munka során. A személyiség feltárását segíti.

A személyes fejlődést segítő beszélgetés/fejlesztő interjú/

Ennek célja: önvizsgálat

Önfeltárás

Önirányítás-önalakítás

A tevékenységek alapja a pedagógus részéről:

- szükségletek

Érdeklődés

erősségek - gyermek szempontjából

Visszajelentés

- az elméleti alapok alapos ismerete

empátia – és kommunikációfejlesztő tréning

relaxációs tréning/ autogén tréning – koncentrált önlazítás

A tanulók szociális készségeit fejlesztő csoportmódszerek és programok ismerete

Mindenféle tevékenység a mintanyújtáson alapuljon, a pedagógus azonosuljon a gyakorlatokkal, a gyerekekkel – arra az időre ő is legyen gyerek.

Az, hogy ki kikkel, mikor, hányszor végzi a csoportgyakorlatokat, az adott témából adódó lehetőségek alkalmazhatóságától függ. Lényeg, hogy a tanár nagyon naprakész és felkészült legyen, de tudjon improvizálni is.

- Az alkalmazható gyakorlatok a folyamat során sokrétűek, a pedagógus az adott témához, munkaformához választhat a lehetőségek közül.

•

A gyakorlatok ismertetése tematikus felosztásban a felsorolás szintjén:

1. Készség-, képesség- és személyiségfejlesztő gyakorlatok

2. A kreativitást fejlesztő gyakorlatok

3. A nonverbális készségek fejlesztése

4. Az önkép, önismeret fejlesztését szolgáló gyakorlatok:

- testi önismeret
- önkifejezés, önjellemzés, önábrázolás, önmegfigyelés
- énídeál, önkép, célok és értékek, tudatosság

5. Társismereti is kapcsolatfejlesztő gyakorlatok

- Ismerkedés, megismerés, felismerés, kapcsolatfelvétel
- Kapcsolatfejlesztés
- Érzések, érzelmek, indulatok, vélemények, viszonylatok és elvárás

A várható eredmény hosszútávon mindenképpen a személyiség pozitív irányú változását mutatja. Az ideális az lenne, ha már óvodás kortól alkalmazná a pedagógus ezeket a személyiség nyomon követése mellett. A gyakorlat eredményességének ellenőrzése a gyakorlat végzése közben történik, mivel csak folyamatában értékelhető – a tanár állandóan szemmel tartja a gyerekeket, gondolatban rögzíti a látottakat, majd a lehető legrövidebb időn belül írásban is. Értékelés csak szóban a

pozitívumokra törekedve.

Eszközigeány a dráma tantárgynak megfelelően. Például diktafon, magnó, videó, kamera, rajzeszközök.

A tanulás tanítása

Az egyéni „tanulási ösvények” kialakítása:

Szervezett formában: általános iskolában

- alsó
- Felső tagozaton
- Tanórán
- Tanórán kívüli időben (szakkörökön, könyvtárban, művészeti órákon, napköziben, stb.)

A tanulás feltételei és ennek ismerete

- Motiváltság
- Akarat
- Tudatosság
- Tervszerűség, következetesség
- Alapkészségek, alapképességek fejleszthetősége és fejlesztése, biztonságosa alkalmazása

A tanulás alapvető kérdéskörei:

- Irányított tanulás osztályban – csoportban tanulás, párban tanulás, egyéni önálló tanulás
- Tanórai – tantárgyakként tanulás
- Elméleti ismeret, gyakorlati ismeret elsajátításának folyamata „technikái”
- Szószerinti tanulás- versek vagy kiemelt szövegrészek például eskü
- Szövegszerinti tanulás – definíciók, szakszavak alkalmazásával
- Tartalom szerinti tanulás: globális, analizáló, szintetizáló módszerekkel

A tanítás „hogyan-miért”

A tanulás – „hogyan – miért” kérdés körei

- Hatékony, időtakarékos
- , vessző logikus módszerek kérdéskörei, amelyeknek elmaradhatatlan hozadéka a sikerélmény:
- könyvből tanulás kérdéskörei
- „új” készségek kialakítása és fejlesztése a tanulás érdekében
- (pl. lényegkiemelő készség kialakítása, vázlatírás képességének kialakítása stb.)

- Idegen nyelv tanulásának technikái, módszerei
- Versenyekre, vetélkedőre készülés, tanulás módszereinek kérdéskörei
- A tantárgyak órarendi rendisége és figyelem tartósságának kérdéskörei
- a délutáni tanulás sorrendisége: „könnyű illetve nehéz tanulnivaló
 - írásbeli és szóbeli tanulnivaló logikus sorrendje
- „hibák”, hiányosságok időbeli felismerése, korrigálás!
- A tanulótervezés, a gyakorlás, az ismétlés és az ellenőrzés elveinek ismeretei
- A tanulás higiéniájának kérdéskörei (fáradtság, szokás)
- Tanulás eredményességének értékelése, visszajelzés fontossága (szóbeli, írásbeli, jegyszerű értékelés)

A tanulást segítő körülmények:

- Felkészült pedagógus
- Életkorhoz igazodó elsajátítandó ismeretanyag
- Tanulásegítő eszközök
- Szülői háttér – szemléletváltás, partnerség
- A tanuló:

Pszichikus képességei

Önismerete

Alapképességei

Készségei és annak fejleszthetősége (korlátok!)

Előző ismeretei, tapasztalatai

- A tanulás céljának ismerete
- Tanulási módszerek, technikák ismerete

Felelősök: pedagógusok, szülők

Tanulás tanító módszerek ismertetése

Műhelymunka, a tanári együttműködés formái

Cél:

A nevelés során a gyermekek egyéni fejlődésének megfelelő elvárásokat, és ezekkel harmonizáló feladatokat szükséges megfogalmazni. Ennek érdekében a tanulók és a nevelők minél alaposabb megismerése, az együttműködés szellemének egységesítése szükséges.

Fontos a műhelymunka eredményességéhez:

- Az egyes gyerekek, gyerekcsoportok nevesében érintettek együttgondolkodása
- Szakmai egyeztetés
- Az előrehaladás szükséges és lehetséges útjainak tisztázása
- A fejlődési irány kijelölése
- Az egymástól való tanulás képességének kialakítása
- A pedagógiai mentálhigiéne karbantartása
- A hiányok feltárása
- Problémakövetési technikák kidolgozása
- Rendszeres szakmai megújulás

Szem előtt tartandó:

- A nevelők függnek egymástól
- Befolyásolják egymást
- Közös célért kell dolgozni!

A műhelymunka formái:

A, értékelő megbeszélések

B, esetmegbeszélés

C, problémamegoldó fórum

A, értékelő megbeszélések

-évi 5 alkalommal – 1. tanév eleji – főleg az indítás problémái

-a tanulói kör jellemzői, célmeghatározás, stb.

2. negyedév – félév – háromnegyed év – kötőjel tanév vége

b. A résztvevők köre – az integrációban résztvevő nevelők:

osztálytanítók

szaktanár

napközis nevelő

fejlesztő pedagógus

logopédus

könyvtáros

asszisztens, egyéb

c. Az értékelés célja: a gyermek fejlődési és fejlettségi sajátosságainak feltárása annak érdekében, hogy a pedagógus a lehető legoptimálisabb fejlesztési, oktatási tervet tudja elkészíteni.

- Kiterjed: a gyermek egész személyiségére
- Döntően nem kritérium –orientált,
- -a gyermek produktumait elsősorban nem az elérendő célokhoz viszonyítja, hanem a korábbi állapotához, teljesítményeihez, az előrehaladást mindég pozitívan megerősítve.
- Egyénre szabott: a gyerek valamennyi munkájának értékelésére sor kerül
 - Az elismerés formája változó lehet egyénenként
- A hibákat tévedéseket a gyerek gondolkodásáról, tanulási stratégiáiról szerezhető információ forrásaiként fogja fel
 - A hiba és javítása a tanulási folyamat része
 - Csak a korrigált feladatot őrzik meg
- Az értékelés kritériumait a gyerekek és a szülők pontosan ismerik

d. dokumentálása: sokoldalú információvak kell megalapozni

- tervezett, tudatos megfigyelés
- kérdőívek
- cédulázás
- egyéni fejlődést regisztráló füzet
- értékelő mappa az érintettek véleményének összegzésével.

Eredmény: Az értékelés nem elsősorban minősítés, hanem pedagógiai diagnózis, prognózis

A segítségükkel kialakított vélemény ad irányt, útmutatást a további munkához.

Az elérendő kitűzött célokat fel kell tüntetni.

e. A szakaszokat lezáró összegző vélemény, pedagógiai jellemzést megbeszélhetjük a gyerekekkel,

szülővel.

B. Esetmegbeszélés – kezdeményezheti bármely nevelő

- Sajátos helyzet elemzése
- Továbbképzés jellegű műhelymunka (ötletbörze)
- Tréning
- Résztevők köre (a témától, helyzettől függően)
 - Érintett szülő, gyermek
 - Nevelők csoportja – s ezek variációi
- Kiterjedhet bázisintézmények körére – szakmai...

C. Problémamegoldó fórum – összehívhatja pl. az osztályfőnök, igazgató, GYIF,

Az értékelés és esetmegbeszélésben résztvevők köre kibővül az SZM, DÖK, ÖK, GYIF, KÖK, Családsegítő, képviselőivel egy-egy gond orvoslására. főleg a tanuló személyiségzavarainak, magatartási problémáinak, családi helyzetének megoldása érdekében

Eredmény: A nevelők modellszerű viselkedése, gondolkodása, együttműködő képessége erősíti bennük a helyes magatartási módok kialakulását, az együvé tartozás élményét.

A KOMPETENCIA – ALAPÚ ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

Iskolánk pedagógiai sajátosságai, így az egész Integrációs nevelési program is, az esélyek teremtését szolgálják. Ezekből egy hangsúlyos elem az értékelésre kialakított koncepciónk, amely nem választható el az iskolában folyó teljes folyamattól.

Hisszük, hogy az önmagát beteljesítő jóslat igaz lehet akkor is, ha valakit alulértékelünk, de akkor is, ha netán többet feltételezünk róla, bizalmunkkal tüntetjük ki.

A mi értékelő munkánknak a gyerekbe vetett bizalom az alapja.

Az értékelés e programban az információk gyűjtésének eszköze, melynek segítségével a pedagógus, a gyermek, a szülő egyaránt felmérheti a gyerek fejlődésének mértékét, és támpontokat kapunk a további tervezéshez, fejlesztéshez.

Az értékelés céljai:

- A gyerekek fejlődésének nyomon követése és képességeiknek pontos felmérése.
- A pedagógus visszajelzést kapjon munkájáról, megfelelően tervezte-e az elsajátítandó ismereteket az osztály és az egyén számára, ehhez megfelelő módszereket választott-e ki, megfelelő időt és tevékenységeket biztosított-e a készségek gyakorlására.
- Hiteles kép rajzolása gyermeknek, szülőnek pillanatnyi fejlődési állapotról, megismerjék a teendőiket.
- A hiteles értékelés nélkülözhetetlen része az önmagunkról alkotott vélemény (önértékelés) is.

A gyerekek értékelése a következő szellemben történik:

- Az értékelés a gyerekekért, s elsősorban a gyerekeknek szóljon.
- Alakítsa a helyes önértékelést, segítse az önismeretet.
- A gyerek fejlődéséhez megfelelő gyakorlati tanácsokat adjon.
- A szülők és a gyerekek is részt vegyenek az értékelés folyamatában, a gyerek legyen aktív részese saját fejlődésének.
- Az értékelés ne kritérium – orientált legyen, hanem az egyén fejlődéséhez mért, serkentsen további erőfeszítésre.
- Legyen személyhez szóló, amelyik nem pusztán az állapotot, tényeket rögzíti, hanem a továbblépés lehetőségét is megmutatja.
- Tekintse minél átfogóbban a gyerek személyiségét, figyeljen a tudás- és a teljesítményszinttel

nem kifejezhető személyiségvonások fejlődésére is.

- A teljesítmény mérésére többféle eszköz, módszer használata célszerű.
- A gyerek erősségeit, nem pedig gyengéit emeli ki.
- Segítse a pedagógusok és szülők közös gondolkodását a gyerek fejlődése érdekében.

Az értékelés módszerei, eszközei:

1. Mappák:

- a. gyűjtő mappák
- b. bemutató mappák az idő előrehaladtával fokozatosan bevezetve
- c. értékelő mappák

2. Tanár – diák konferenciák: barátságos hangnemben, hangulatban történő beszélgetések, amelyek az őszinte vélemények elmondására motiválják a gyerekeket. Ezekre félévente kerül sor.

3. Töprengő – füzet: Amelybe a tanárok, a szülők, az osztály-társak és a gyerek maga írhat negyedévente egyszer a gyerekről a gyerekek.

Amit szeretnék...c. oldalon a saját maguk által megfogalmazott célok és vágyak találhatóak. Ezek is a valódi erőfeszítést segítik. A saját vágyak és a célok megismerése jó eszköz lehet a pedagógusok kezében, utat mutatnak az egyéni különbségek kezeléséhez, segít megkeresni a gyerekek erősebb oldalait, motivációit, s ebből kiindulva a fejlesztés sokkal eredményesebb lehet.

Ahogy én látom...c. oldalon önmaguk értékelését szorgalmazzuk. Leírhatja, milyennek látja saját munkáját. A szempontok kiterjednek a szociális együttélés tanulására éppúgy, mint az egyes tantárgyak részleteire. Segít átgondolni az együttműködés formáit a játékban és a munkában is.

Ahogy mások látnak...c. oldalon összeolvashatóak a gyermek által kitűzött célok és mások megítélései is. Ezek segíthetik a tanítványt abban, hogy mit kell még tennie azért, hogy saját célját valóban elérje.

Amit a szüleim gondolnak... c. oldal kitölthető és üresen is hagyható. Igény esetén azonban örülhetünk, mert akkor a szülők már valódi partnerként osztják meg velünk a nevelés során felismert tapasztalataikat.

Üres helyek...c. oldalon a specialitások, a rendkívüli jellemzők feltüntetésére adnak alkalmat bárkinek.

4. Negyedéves szöveges értékelés: Az osztályfőnök összegző értékelése a szempontsor alapján. A szülő kézjegyével látja el, hozzáfűzheti saját gondolatait is.

5. Személyes beszélgetések: Negyedévente sorra kerülő beszélgetés, amelyen a szülő, a tanuló és a pedagógus van jelen. Erről emlékeztetőt ír füzetébe a pedagógus.

6. Egyéni fejlődési napló: Ezt az osztályfőnök vezeti. Vannak publikus és nem publikus bejegyzései is. Ezek összegző oldalairól kapnak másolatot a gyerekek, a családok negyedévente.

Úgy gondoljuk, hogy a leírt gyakorlat hozzájárul a gyerek, a szülő és a pedagógus sokoldalú, alapos, elmélyült és folyamatos együttműködéséhez. Ezáltal a gyermek megítélésének és fejlesztésének felelősségteljes munkáját nagyban segíti.

A továbbhaladás feltételeinek biztosítása

Cél: Sikeres iskola illetve pályaválasztás segítése.

A tanuló az adottságainak legmegfelelőbb iskolába kerüljön.

Minél több tanuló érettségit adó középiskolában tanuljon.

Helyzetkép: - A hátrányos helyzetű, nehezen tanuló gyerekek jelentős része lemorzsolódik a középiskola 9. ill. 10. osztályában.

- Kevés hivatalos információt kapunk a továbbhaladásról.

A program szerepe: a komplex személyiségfejlesztés során már korai gyermekkortól – latens módon – elkezdődik a felkészítés a sikeres továbbtanulásra.

A program feladata: - 5. 6. osztályban elkezdődik a reális, tudatos énkép kialakításának folyamata / alkalmazott dráma – pedagógiai módszerek, sokirányú személyiségfejlesztés, használt projekt módszer, kooperatív oktatás, stb./

- érdeklődés felkeltése, motiválás / of. ill. szaktanár/

- akarati tulajdonságok fejlesztése /dicséret, sikerélmény, pozitív pedagógia /

- folyamatos, szorgalmas tanulási szokások kialakítása /permanens tanulás kialakítása /

- helyes tanulás – módszertan megismertetése

A személyiségfejlesztés mellett fontos, hogy kellő ismeretekkel rendelkezzenek a különböző pályák, szakmák, iskolák választékáról:

- már 6. osztálytól kell tudatosan ezekről beszélgetni: of.- i órák, üzemlátogatások, kirándulások során.
- a számítógépek, az Internet segítségével a legújabb lehetőségekről kaphatnak tájékoztatást.
- prospektusok, kiadványok segíthetnek a szülők tájékoztatásában.
- a területi Munkaügyi Központ számítógépes programmal segít.

A megfelelő iskolaválasztás érdekében igen szoros kapcsolatot kell a szülők, gyerekek, pedagógusok között kiépíteni.

Ezek alkalmi: - pályaválasztási szülői értekezletek

- családlátogatások

- egyéni beszélgetések

Az általános iskola befejezése utáni továbbhaladás segítése.

- az ált. isk. felveszi a kapcsolatot a középiskolával
- a választott iskola igazgatóját tájékoztatjuk arról, hogy a tanuló részt vett az integrációs programban / illetékes igazgatóhelyettes, osztályfőnök /
- a fejlesztett tanulókról készített nyilvántartásunkat továbbítjuk a középiskoláknak / számítógépes adatbázis /

- a 8.– os osztályfőnök jellemzést ad az új osztályfőnöknek:
 kiemelve: - családi háttér
 - a tanuló elért sikerei / fejlődése /
 - a tanuló fejleszthető ill. fejlesztendő tulajdonságairól, tanulásáról
 - a tanuló különleges adottságairól, egyéni sajátosságairól
- a két osztályfőnök félévente / bizonyítvány osztáskor / értesítést vált egymással / a tanulót érintő kérdések, problémák /
- a szülők a 8. osztály végén levélben kapnak tájékoztatást a középiskolával kiépítendő kapcsolatról / további segítségnyújtási lehetőségek /

Várható eredmények:

- az iskolaválasztás ill. pályaválasztás egy 5. osztályban kezdődő és a munkába állásig tartó folyamattá válik.
- a tankötelezettség 18 évre emelkedik, így a lassabban haladóknak is lehetősége nyílik az ált. isk. befejezésére.
- az elkallódó, kimaradó gyerekek több segítséget kapnak, így ők is sikeresé válhatnak.
- dokumentált, tudatos, ellenőrizhető pályaválasztást segítő gyakorlat épül ki.

A folyamat ellenőrzése, értékelése.

Az iskola igazgatója ill. a település önkormányzatának jegyzője végzi a dokumentumok alapján, a Pedagógiai Programban kidolgozott szempontok alapján.